

NOTAT

Udvikling på kontanthjælpsområdet

September 2024

I oktober 2023 blev der indgået tre aftaler på kontanthjælpsområdet.

- *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*
- *Aftale om Nyt kontanthjælpsystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst*
- *Aftale om en ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpsystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne*

Aftalerne træder i kraft enten pr. 1. januar 2025 eller pr. 1. juli 2025. Aftalerne er indgået enkeltvis, men er indbyrdes afhængige. *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp* blev vedtaget maj 2024, mens lovforslagene vedrørende *Nyt kontanthjælpsystem* og *Ny arbejdspligt* fremsættes i oktober 2024.

I forbindelse med fremsættelsen af lovforslagene, som udmønter aftalerne vedrørende *Nyt kontanthjælpsystem* og *Ny arbejdspligt* fremsendes indeværende notat, som beskriver udgangspunktet for aftaleøkonomien og den seneste udvikling i antallet af kontanthjælpsmodtagere.

Aftaleøkonomien

Aftaleøkonomien i de tre kontanthjælpsaftaler fra oktober 2023 er baseret på det tilgængelige datagrundlag i kontanthjælpsmodellen ved aftaleindgåelse. Det indebærer, at aftalerne tager afsæt i det senest tilgængelige fuldkomne registeroplysninger fra 2019, hvorefter målgruppens størrelse er fremskrevet til strukturelt niveau i 2025. På den baggrund blev det skønnet, at målgruppen for kontanthjælp mv. *strukturelt* i 2025 ville fordele sig ved, at 22.000 omfattes af den nye mindstesats, 33.000 af grundsatsen og 50.000 på forhøjet sats.

I aftaleøkonomien er de økonomiske konsekvenser for så vidt angår den strukturelle saldo opgjort. Den strukturelle saldo beregnes for hvert enkelt år og angiver den underliggende stilling på de offentlige finanser, når man renser for midlertidige virkninger fra konjunkturudsving mv. For at opgøre virkningen på den strukturelle saldo tages der udgangspunkt i *strukturelle* niveauer for antallet af kontanthjælpsmodtagere.

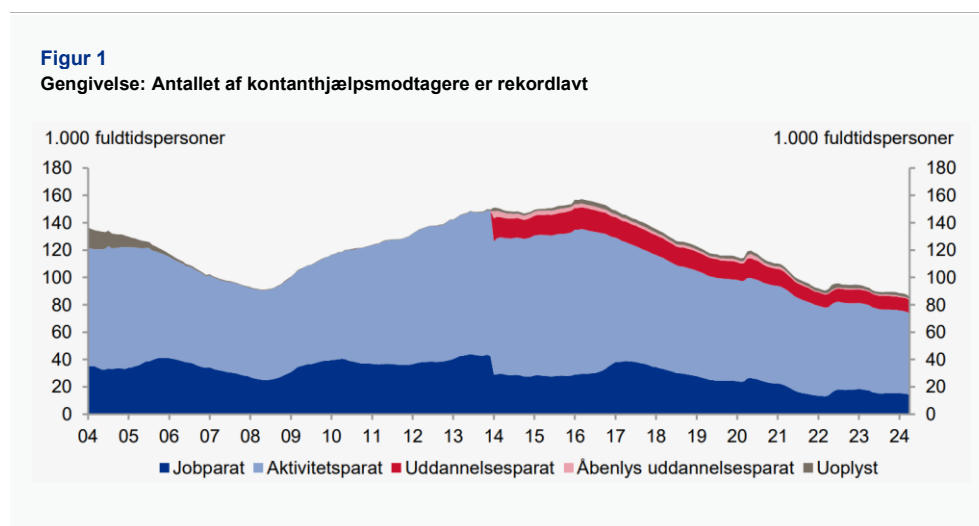
Som det fremgår af publikationen *Regneprincipper på beskæftigelses- og overførselsområdet* (Finansministeriet, 2021) betegner den strukturelle beskæftigelse det beskæftigelsesniveau, som afspejler de underliggende strukturer i økonomien, dvs. hvor økonomien er i en konjunkturneutral situation, og løndannelsen har tilpasset sig virkningen af det konkrete initiativ og vedtagne reformer. Den strukturelle virkning af en politikændring

er således et skøn over de økonomiske konsekvenser givet, at økonomien befinder sig i denne strukturelle ligevægt.

Som det ligeledes fremgår af publikationen, så er det de faktiske virkninger af politikændringer, der indbudgetteres på finansloven, dvs. med udgangspunkt i det forventede ledighedsniveau i de enkelte år (den *faktiske* aktivitet). Forskelle mellem de faktiske og strukturelle niveauer af kontanthjælpsmodtagere afspejler bl.a., at antallet af kontanthjælpsmodtagere kan være påvirket af konjunkturudsving.

Seneste udvikling i kontanthjælpsystemet

Det faktiske antal af kontanthjælpsmodtagere er aktuelt rekordlavt, hvilket bl.a. fremgår af *Status på arbejdsmarkedet*-rapporten fra juni 2024. Af rapporten fremgår det, at antallet af fuldtidspersoner i kontanthjælpsystemet har været faldende siden 2016 og er nu på et rekordlavt niveau, jf. figur 1. Dette afspejler bl.a. arbejdsmarkedet i Danmark i de seneste år har været i en højkonjunktur.

Anm.: Tallene er sæsonkorrigerede. Kontanthjælp dækker over kontanthjælp, uddannelseshjælp og selvforsørgelses-, hjemrejse og overgangsydelse. Der er databrud i 2014, da uddannelseshjælp blev indført. Fra 2016 indgår også kontanthjælp til førtids- og folkepensionister uden ret til fuld social pension
Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger. Seneste observation er april 2024.

I marts 2016 var der ca. 157.000 fuldtidspersoner i kontanthjælpsystemet. Kontanthjælpspopulationen er faldet med ca. 45 pct. frem til april 2024 (inkl. mere end 7.000 personer som har fået ophold efter den midlertidige særlov om ophold til fordrevne fra Ukraine). Det lave antal kontanthjælpsmodtagere er positivt, da det – alt andet lige – indebærer, at flere borgere er kommet i beskæftigelse og er blevet en del af det arbejdende fællesskab.

På baggrund af de seneste opgørelser af det faktiske antal kontanthjælpsmodtagere, er der udarbejdet et estimat for, hvor mange kontanthjælpsmodtagere der forventes at blive kategoriseret på de tre nye satser mindstesats, grundsats og forhøjet sats i det tilfælde, hvor reformen træder i kraft i maj 2024, jf. tabel 1. Tabellen er opgjort på baggrund af faktiske kontanthjælpsmodtagere i maj 2024 og kan give en indikation af,

niveauet og fordelingen af nye satser. Opgørelsen er bl.a. eksklusiv personer med ophold efter den midlertidige særlov om fordrevne fra Ukraine.

Tabel 1

Den forventede kategorisering af kontanthjælpsmodtagere mv. i det tilfælde hvor kontanthjælpsreformen var gældende i maj 2024

Satser	
Mindstesats ¹	13.000
Grundsats	29.000
Forhøjet sats	36.000
I alt	78.000

Anm.: Der afrundes til nærmeste 1.000 personer. Der tages udgangspunkt i data fra maj 2024 for at inkludere flest mulige efterregistreringer. Opgørelsen inkluderer ikke Brokspensionister. 1) Opgørelsen inkluderer ikke ukrainere, som har fået ophold efter den midlertidige særlov om ophold til fordrevne fra Ukraine.
Kilde: STAR.

Det bemærkes, at der i de omtalte aftaler er lagt til grund, at der i 2025 vil være samlet set 105.000 fuldtidspersoner i strukturelt niveau. Der kan ikke foretages en direkte sammenligning mellem de faktiske niveauer og de forudsatte strukturelle niveauer, jf. tidligere. Forskellene mellem de nyeste faktiske tal og de strukturelle afspejler bl.a., at der i 2024 er færre kontanthjælpsmodtagere som følge af den aktuelle konjunktursituation. Hertil er tidsrummene forskellige, fordi de nyeste tal er fra maj 2024, hvorimod aftaleøkonomien er fremskrevet til 2025. Samtidig er det forventningen, at ledigheden gradvist vil stige de kommende år. Det gælder også for det samlede antal kontanthjælpsmodtagere mv. Der skønnes løbende over det forventede antal kontanthjælpsmodtagere ifm. de løbende mellemfristede fremskrivninger.

Det bemærkes afslutningsvis, at målgruppen for arbejdspligten blev skønnet til *strukturelt* at udgøre ca. 22.000 fuldtidspersoner i 2025. Såfremt kontanthjælpsreformen var gældende i maj 2024 skønnes det med betydelig usikkerhed, at det *faktiske* niveau ville udgøre 13.000 fuldtidspersoner. Sammenligningen er behæftet med samme forbehold som angivet ovenfor.